

TOAY:N TYÖHYVINVOINTIKYSELY KEVÄT 2020

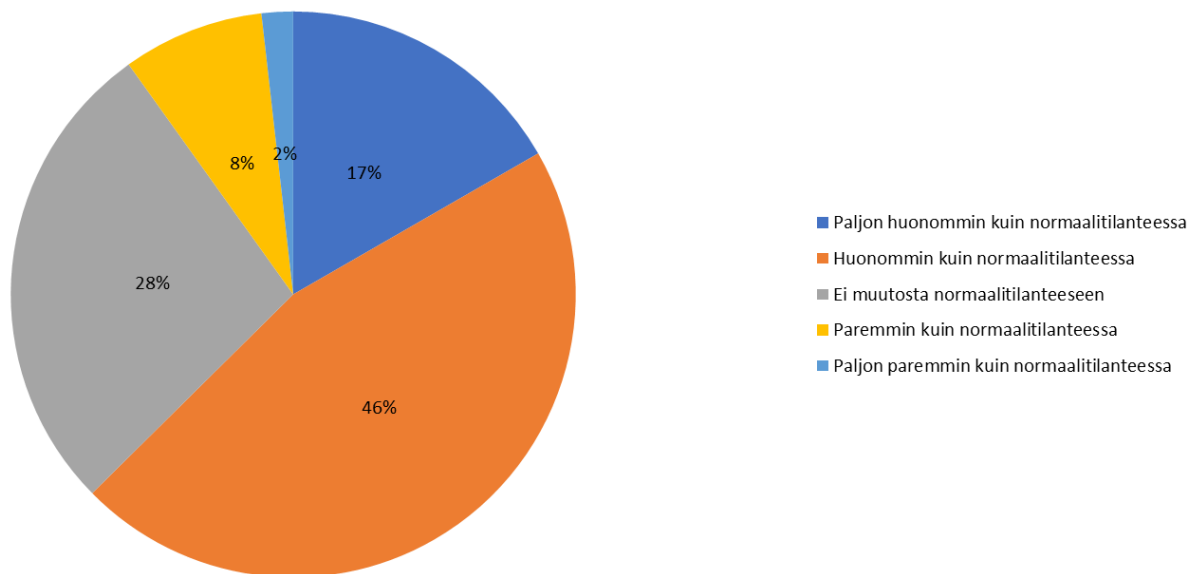
Tampereen opettajien ammattiyhdistys TOAY:n tiedotustoimikunta teetti jäsenilleen työhyvinvointikyselyn 6.-17.5.2020. Kyselyn teettäminen tässä vaiheessa koettiin tärkeäksi, jotta saisimme paikallisesti tietoa **poikkeustilan aikaisesta** opettajien ja rehtoreiden työhyvinvoinnista. TOAY:n työhyvinvointitoimikunta saa tämän kyselyn vastauksista tietoa sekä hyvistä että muutosta kaipaavista asioista ja voi siten tukea jäsenistöään paremmin tulevaisuudessa. Kyselyyn vastasi yhteensä 230 jäsentä. Kyselyitä oli kaksi, joista toinen oli suunnattu opettajille ja toinen rehtoreille sekä virka-apulaisrehtoreille.

Seuraavassa on käsitelty vastaukset kysymyksittäin.

Opettajajäsenten kysely (222 vastaajaa)

1. Miten koet jaksavasi työssäsi tällä hetkellä?

1. Miten koet jaksavasi työssäsi tällä hetkellä nykyisessä poikkeustilanteessa? Valitse sopivin vaihtoehto.

Enemmistö eli 63% vastanneista opettajista koki jaksavansa työssään nyt huonommin tai paljon huonommin kuin normaalisti. 28% vastanneista ei ollut huomannut muutosta normaaliin ja 10% jaksoi nyt paremmin tai paljon paremmin normaaliin työtilanteeseensa verrattuna.

2. Millaista tukea tai apua olet saanut työhösi kuuluvan tietotekniikan kanssa poikkeustilan aikana? Mistä olet saanut tukea tai apua tietotekniikan käytössä?

Selvästi eniten vastaajat tarvitsivat apua Teams-ohjelman käyttöön. Mainituksi tuli myös muita ohjelmia, kuten Socrative, Moodle, Bingel, joiden käytössä kaivattiin tukea. Lisäksi osalla vastanneista oli tarve saada apua YouTube-

kanavien ja blogien luomiseen. Uudet työvälineet aiheuttivat myös päänvaivaa. Apua tarvittiin esimerkiksi uuden läppärin tai älypuhelimien käyttöönotossa sekä Whatsappin asentamisessa.

Moni vastaajista oli pärjännyt omin voimin, mutta myös tukea tarvittiin. Kollegat osoittautuivat tärkeimmiksi tuen ja avun tarjoajiksi. Kaupungin tasolta Tukikeskus ja Teams-sovellusiantuntija sekä koulujen tvv-vastaavat ja IT-tukihenkilöt tarjosivat tärkeää apua. Monelta löytyi myös kotoa osaamista puolisoilta tai lapsilta. Muita mainittuja tukihenkilöitä olivat esimiehet, koulusihteerit, siviilipalvelusmiehet ja oppilaat. Itsenäisesti apua oli haettu erilaisista webinaareista, Youtube-videoista sekä muista sosiaalisen median ryhmistä.

3. Millaista tukea olet jäänyt kaipaamaan poikkeustilan aikana?

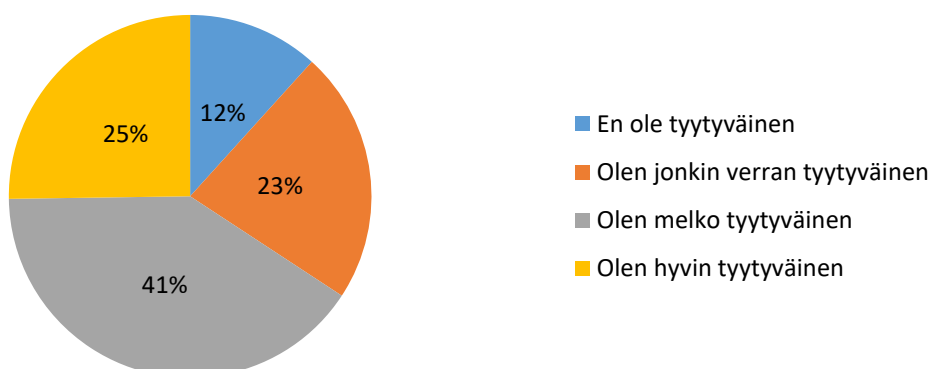
Tähän kysymykseen vastattiin hyvin laajasti. Useimmiten vastauksissa tuli esille opettajien huoli oppilaistaan eli tukea kaivattiin eniten oppilaille sosiaalitoimesta, koulunkäynninohjaajilta, koulupsykologilta sekä kuraattorilta. Opettajat itse olisivat tarvinneet enemmän ja nopeammin tukea tietoteknisiin ongelmiin. Laitteet olisivat voineet olla parempia ja erilaisten ohjelmien perusteiden hallinnan lisäksi olisi kaivattu lisäoppia. Työpuhelin olisi heti alussa mahdollistanut tiiviimmän yhteydenpidon oppilaisiin. Laitteiden ja ohjelmien hallintaan olisi toivottu neuvontaa myös oppilaille ja heidän huoltajilleen. Opettajille olisi siten jäänyt enemmän aikaa itse opettamiseen. Tänä vaikeana aikana opettajat olisivat kaivanneet enemmän tukea esimiehiltään yhteydenottojen muodossa. Lisäksi esimiehiltä ja johdolta olisi toivottu kannustusta ja hengennostatusta sekä luottamuksellista suhtautumista opettajakuntaan. Omalta työyhteisöltä kaivattiin lisää yhteisiä palavereja, keskustelutilaisuuksia sekä oppimateriaalien jakamista sekä aineryhmien että asteryhmien opettajien kesken.

4. Missä esimiehesi on onnistunut poikkeustilanteen aikana?

Esimiehet saivat kyselyyn vastanneilta opettajilta kehuja mm. hyvästä tiedottamisesta ja organisoinnista, tsemppaamisesta sekä perusturvallisuuden luomisesta tässä poikkeustilanteessa. Kokousten määrä pysyi monilla kohtuullisena ja muutenkin esimiehet olivat kannustaneet opettajia rajaamaan omaa työmääräänsä kohtuulliseksi. Vastauksissa mainittiin myös oman esimiehen hyväksi puoleksi se, että hän oli ollut koko ajan tavoitettavissa ja häneen oli voinut luottaa.

5. a) Oletko ollut tyytyväinen esimiesten ja vastuuhenkilöiden yhteydenpitoon ja tapaan hoitaa asioita poikkeustilanteessa? Valitse sopivin vaihtoehto.

5. a) Oletko ollut tyytyväinen esimiesten ja vastuuhenkilöiden yhteydenpitoon ja tapaan hoitaa asioita poikkeustilanteessa? Valitse sopivin vaihtoehto.

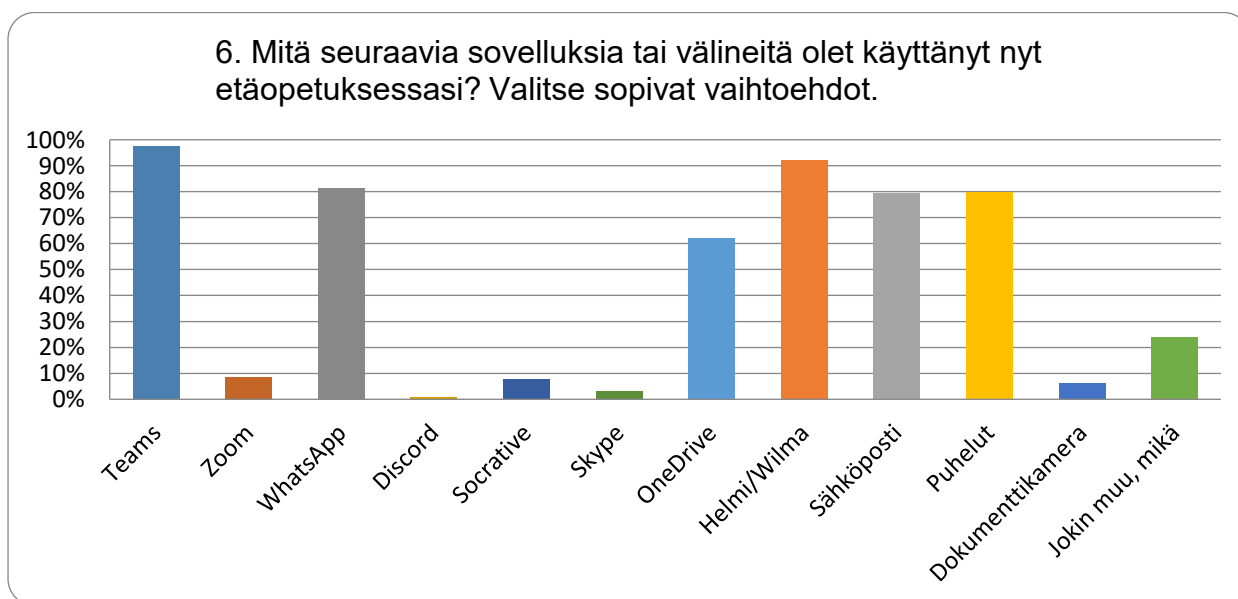
Selvästi suurempi osa vastanneista olivat tyytyväisiä esimiesten ja vastuuhenkilöiden yhteydenpitoon ja tapaan hoitaa asioita tässä poikkeustilanteessa. 64% vastanneista opettajista olivat jonkin verran tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä. 25% opettajista olivat hyvin tyytyväisiä ja 12% eivät olleet lainkaan tyytyväisiä.

b) Halutessasi voit antaa perusteluja vastauksellesi kohdassa 5. a).

Vastauksista löytyi sekä kehuja että parannusehdotuksia esimiehille sekä opetuksen järjestäjille. Osalta vastaajista löytyi ymmärrystä esimiehiensä kohtaan, että myös heillä on ollut haastavaa aikaa poikkeustilajaksolla ja, että ylityötunteja on varmasti kertynyt. Päivittäistä ohjeistamista kouluilla sekä tiedotustapaa keuhuttiin ja myös yhteydenpito koettiin riittävänä. Yleisellä tasolla pidettiin selkeinä opetuksenjärjestäjän linjoja siitä, kuinka opetusta järjestetään. Esimiehet koettiin ymmärtäväisinä ja heihin pystyttiin ottamaan yhteyttä aina, kun tarvitsi apua.

Osa vastaajista koki etenkin alun ohjetulvan kaaosmaisena ja sekavana tiedottamisena. Tiedotuskanavia oli liikaa ja jotkut tiedotteet lähetettiin Whatsappilla, vaikkei kaikilla edes ollut sitä käytössä. Tiedottamisen runsaudesta oli vaikeaa löytää keskeinen tieto. Esimiehiltä olisi toivottu jämäkämpää johtajuutta. Sen lisäksi moni toivoi, että esimiehet olisivat olleet henkilökohtaisesti enemmän yhteydessä opettajiin ja kyselleet kuulumisia. Osaa esimiehistä oli vaikeaa tavoittaa tai viesteihin vastattiin pitkällä viiveellä, jos silloinkaan. Ohjaajaresursseja ei osattu hyödyntää opettajien mielestä oikealla tavalla. Osa vastaajista kritisoi esimiestään liian vähistä etäpalavereista tai palaverit olivat esimiehen yksinpuhelua, mutta osa vastanneista taas kaipasi lisää etäpalavereita ja ihmeteltiin, miksi entistä tarpeellisemmat kokoukset tältä ajalta peruttiin kokonaan. Valtiovaltaa ja opetuksenjärjestäjää kritisoitiin siitä, etteivät he osanneet erottaa alakoulua ja yläkoulua toimintojen suhteen toisistaan, eivätkä ymmärtäneet koulujen ruohonjuuritason toimintaa riittävästi, jotta olisivat osanneet ohjeistaa molempia erikseen. Opetuksenjärjestäjien tiedottamista, jossa opetuksen järjestämisen ohjeet luettiin ensin paikallislehdestä, pidettiin epäonnistuneena.

6. Mitä seuraavia sovelluksia tai välineitä olet käyttänyt nyt etäopetuksessasi? Valitse sopivat vaihtoehdot.

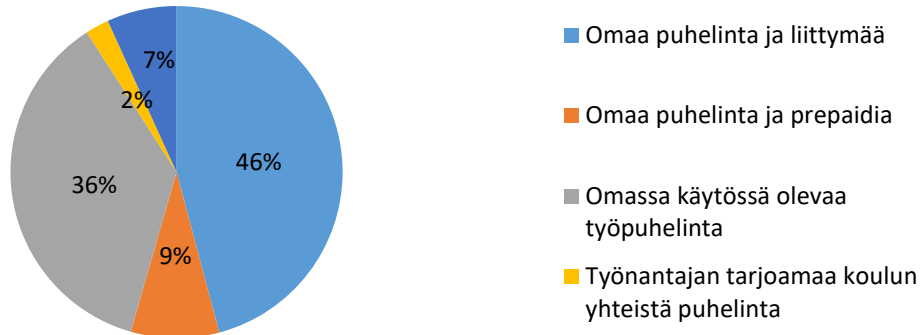

Lähes kaikki vastanneet käyttivät opetuksessaan Teams-sovellusta sekä Helmi/Wilma-sovellusta. WhatsAppia, sähköpostia ja puheluita hyödynsivät noin 80% vastanneista. OneDrive oli käytössä noin 60%lla. Muista työssä

käytetyistä sovelluksista tai välineistä mainittiin useimmiten YouTube-kanava, Moodle, Kahoot, Qridi, Google Meet sekä kirjankustantamoiden omat nettisivut

7. Puhelimen käyttö. Valitse sopivin vaihtoehto. Olen käyttänyt pääasiallisesti työssäni

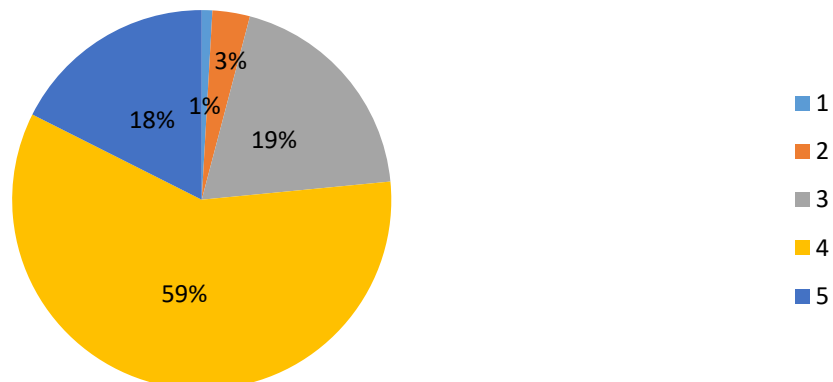
7. Puhelimen käyttö. Valitse sopivin vaihtoehto. Olen käyttänyt pääasiallisesti työssäni

Enemmistö kyselyyn vastanneista opettajista käytti tarkastelujaksolla työssään omaa puhelintaan ja liittymää (46%). Henkilökohtaisessa käytössä oleva työpuhelin oli 36%lla vastanneista. Omaan puhelimeen Prepaidin hankki 9% vastanneista. Koulun yhteiskäytössä olevaa puhelinta käytti vain harva (2%). Loput vastanneista joko eivät käyttäneet työssään erillistä puhelinta lainkaan, vaan hoitivat asiat esimerkiksi Teamsin kautta tai saivat omaan vanhaan älypuhelimeen työnantajalta liittymän. Vastauksissa mainittiin myös harmi siitä, ettei työpuhelinta pystynyt käyttämään kunnolla puhelimen huonokuntoisuuden tai vanhuuden takia.

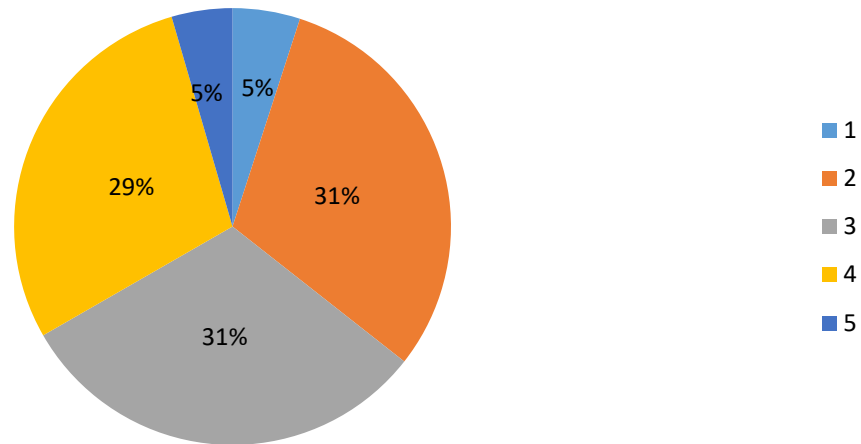
8. a) Millaista työhyvinvointiasi oli ennen poikkeustilaa?

8. a) Millaista työhyvinvointiasi oli ennen poikkeustilaa? (1= erittäin huono, 2= melko huono, 3= ei hyvä eikä huono, 4= melko hyvä, 5 = erittäin hyvä)

b) Millaista työhyvinvointiasi on nyt?

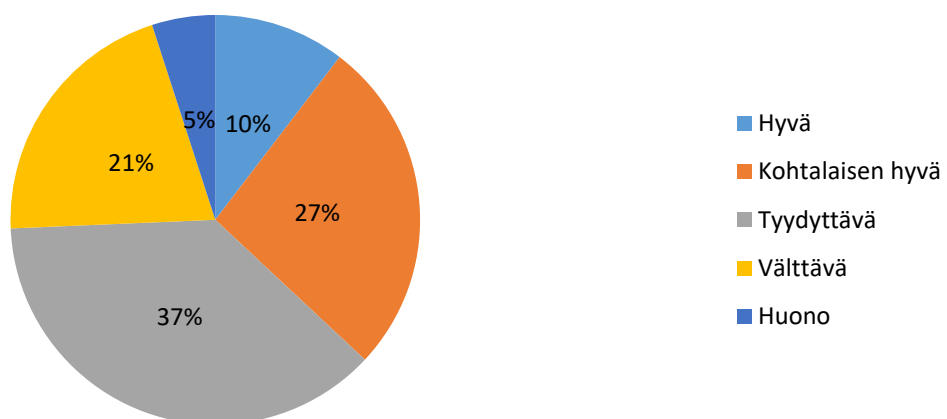
b) Millaista työhyvinvointiasi on nyt? (1= erittäin huono, 2= melko huono, 3= ei hyvä eikä huono, 4= melko hyvä, 5 = erittäin hyvä)

Ennen poikkeustilaa kyselyyn vastanneiden opettajien työhyvinvointi oli parempi kuin nyt. Ennen poikkeustilan alkua 77% koki työhyvinvointinsa melko hyväksi tai erittäin hyväksi, kun nyt vain 34% oli sitä mieltä. Työhyvinvointinsa melko huonoksi tai erittäin huonoksi koki ennen poikkeustilaa vain 4% vastanneista, kun nyt osuus oli huolestuttavat 36%. Ei hyväksi eikä huonoksi työhyvinvointiansa kuvaili ennen tarkastelu ajankohtaa 19% ja nyt 31%.

9. a) Millainen on työergonomiasi etätöyssä?

9. a) Millainen on työergonomiasi etätöyssä? (Valitse sopivin vaihtoehto)

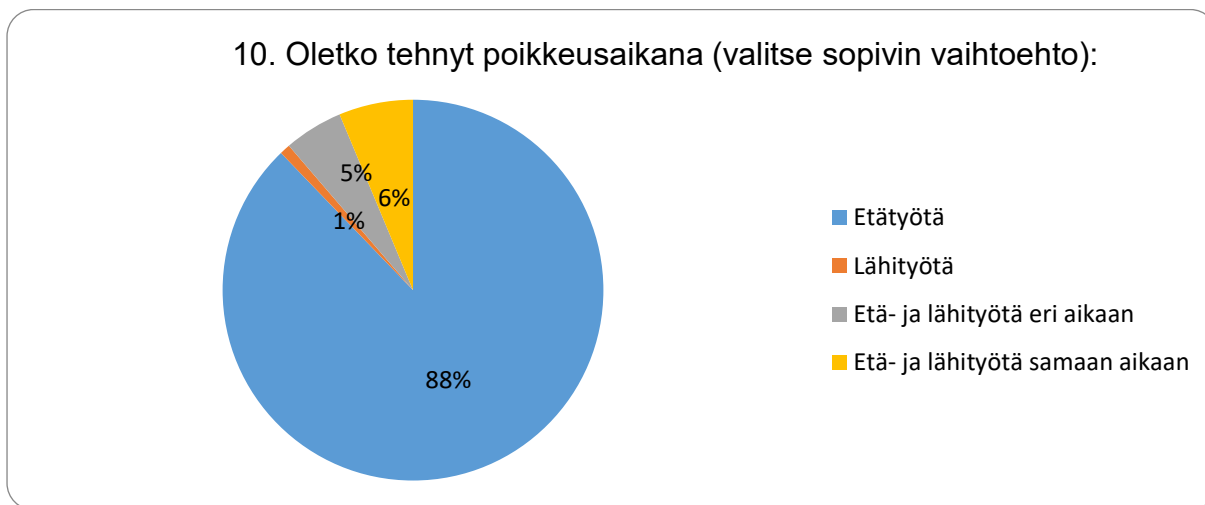

37%lla vastanneista opettajista työergonomia oli hyvä tai kohtalaisen hyvä. Tyydyttäväksi työergonomiaa työskennellessään kuvasivat myös 37% opettajista. Välttävä työergonomia oli 21%lla ja huono 5%lla opettajista.

b) Kuvaile työpistettäsi?

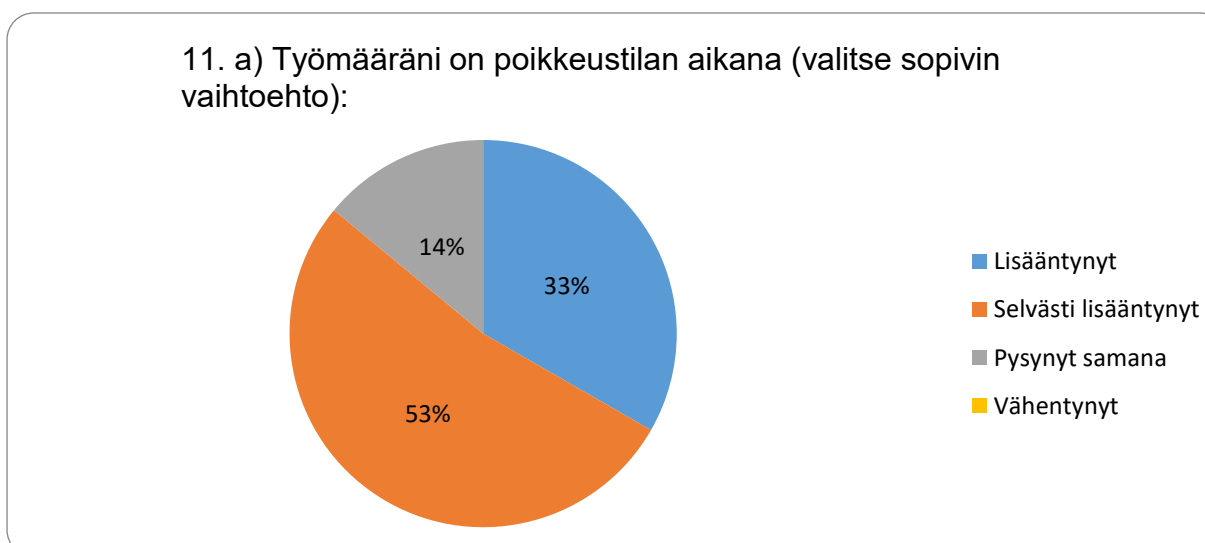
Vastauksista kävi ilmi, että opettajat olivat hyvin luovasti rakentaneet työpisteitään. Yleisimmin työskenneltiin työhuoneessa, keittiössä tai olohuoneessa, mutta käytössä olivat myös makuuhuone, eteinen, varasto, vessa, sauna ja jopa lasten leikkimökki. Työtuolina toimivat tavallisten työtuolien lisäksi satulatuolit, baarijakkarat, sohvut, nojatuolit, jumppapallot, keinut, sängyt ja lattiat. Istumatyön lisäksi rakenneltiin seisomatyöpisteitä mm. kylmälaukkujen, silityslautojen, sohvatyynyjen sekä kenkälaatikoiden avulla. Käytössä oli vaihtelevasti läppäreitä, pöytäkoneita, tabletteja, puhelimia, lisänäyttöjä, headsettejä, webkaineroita. Moni joutui käyttämään omia laitteitaan ja nettiyhteyksiään. Muutama vastanneista sanoi tehneensä työtä koululta käsin.

10. Oletko tehnyt poikkeusaikana (valitse sopivin vaihtoehto):

Kyselyyn vastanneista opettajista selvästi suurin osa (88%) teki poikkeusaikana etätyötä. Etä- ja lähityötä samanaikaisesti hoitivat 6% vastanneista ja eri aikaan jaksottaisesti 5%. Vain 1% teki koko jakson lähityötä.

11. a) Työmääräni on poikkeustilan aikana (valitse sopivin vaihtoehto):

Yli puolella (53%) vastanneista opettajista työmäärä oli selvästi lisääntynyt. 33% kertoi työmääränsä lisääntyneen ja 14%lla vastanneista työmäärä oli pysynyt samana. Kukaan vastanneista ei kokenut työmääränsä vähentyneen tarkasteltavan jakson aikana.

b) Jos vastasit edelliseen tehtävään "lisääntynyt" tai

"selvästi lisääntynyt", kuinka paljon ja minkälaisien työtehtävien osalta arvioit työaikasi lisääntyneen?

Vastauksista kävi ilmi, että opettajien työmäärät lisääntyivät paljon ja erityisesti poikkeusjakson alussa. Hajontaa ilmoitetuissa määrissä löytyi yhdestä lisätyötunnista viiteen lisätyötuntiin päivässä vrt. "normaaliin". Opettajilla työmäärää lisäsi erityisesti poikkeustilan alussa tietoteknisten laitteiden ja uusien sovellusten käyttöönotto ja siihen tarvittava kouluttautuminen. Opetusmateriaalit piti muuttaa uuteen opetustapaan ja mm. eriyttämiseen paremmin soveltuviksi. Testit ja kokeet oli myös laadittava uusiksi. Oppilaiden ja opettajan kahdenkeskiset puhelut veivät paljon aikaa, kuten myös kaikkien oppilaiden tavoittelu ja "hakeminen" etäoppitunneille. Kaikki kirjallinen työ lisääntyi. Yhteydenpito opettajien ja oppilaiden huoltajien välillä lisääntyi. Myös samaan aikaan tehty lähi- ja etäopetus kasvatti huomattavasti joidenkin opettajien työmäärää.

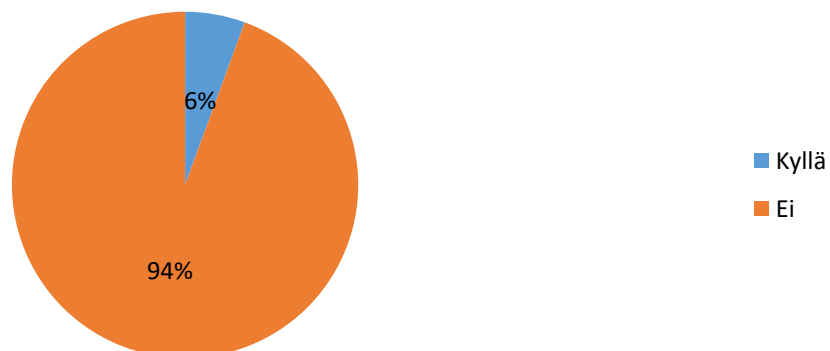
12. a) Olen sijaistanut OVO:na koulumme toista opettajaa.

12. a) Olen sijaistanut OVO:na koulumme toista opettajaa.

b) Jos olen sijaistanut OVO:na, sijaisuus on kestänyt yli päivän.

12. b) Jos olen sijaistanut OVO:na, sijaisuus on kestänyt yli päivän.

Vastanneista opettajista 5% oli sijaistanut oman viran ohessa toista opettajaa. Näistä opettajista 6%lla sijaisuus oli kestänyt pidempään kuin yhden päivän.

13. Mitkä ovat olleet suurimmat haasteesi opetuksen suhteen poikkeustilanteessa?

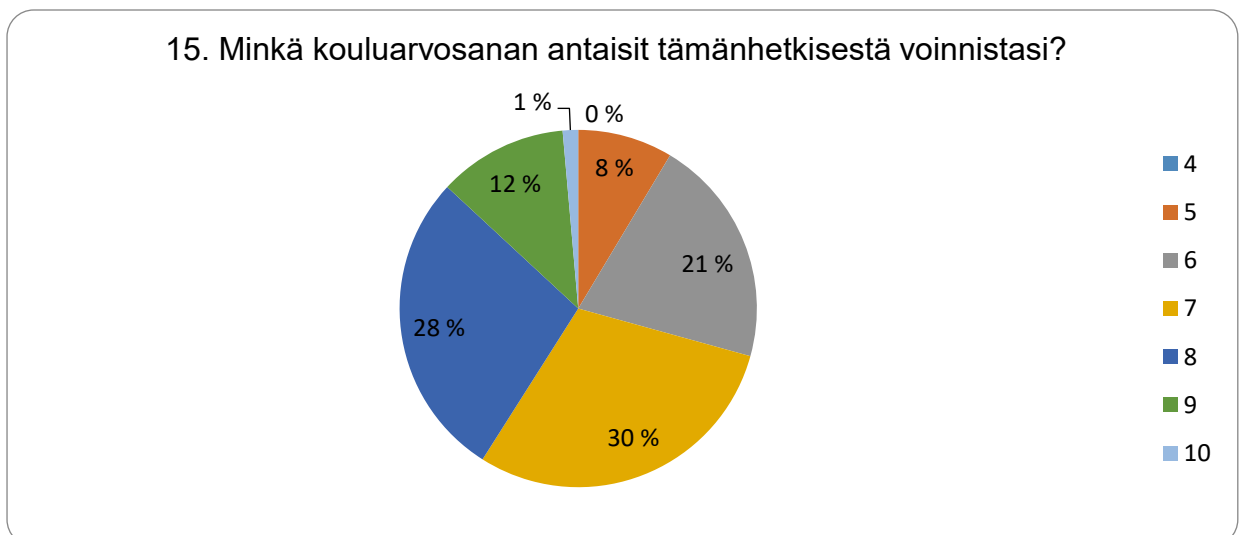
Suurimmiksi haasteiksi vastaajat nimesivät oppilaiden tavoittamisen etäopetuksessa, kommunikoinnin rajallisuuden ja todellisen vuorovaikutuksen puuttumisen, oman työmääränsä rajaamisen sekä erityistukea tarvitsevien oppilaiden (erityisen ja tehostetun tuen oppilaat, S2-oppilaat, pienet oppilaat) tarpeisiin vastaamisen. Muita esille tulleita haasteita olivat mm. arviointi etäopetuksessa, digitaidot, istumatyö ja siitä aiheutuvat tuki- ja liikuntaelinvaivat, hyvät työtilat kotona, taide- ja taitoaineiden opettaminen etänä ilman riittäviä välineitä, oppilaiden puutteelliset opiskeluvälineet sekä työn ja omien lasten hoitamisen yhdistäminen.

14. Oletko pystynyt pitämään riittävästi yhteyttä työkavereihisi?

Suurempi osa vastanneista (72%) oli pystynyt pitämään riittävästi yhteyttä työkavereihinsa. 28% olisi kaivannut enemmän yhteyksiä.

15. Minkä kouluarvosanan antaisit tämänhetkisestä voinnistasi?

Enemmistö vastanneista antoi tämänhetkisestä voinnistaan arvosanan 7 (30%). Lähes saman verran vastanneita antoi hyvinvoinnistaan arvosanan 8 (28%). Arvosanan 6 antoi 21% ja arvosanan 9 12%. Pienimmät %-osuudet olivat arvosanan 5 (9%) sekä 10 (1%) osalla. Kukaan vastanneista ei antanut itselleen hylättyä arvosanaa. Kaikkien vastanneiden arvosanojen keskiarvo oli 7.

16. Millä tavoin voisit pyrkiä lisäämään hyvinvointiasi?

Tähän kysymykseen tuli paljon erilaisia vastauksia. Selkeästi erottuivat kaksi tapaa: rajata työtä ja työpäivän pituutta vielä paremmin sekä lisäämällä liikuntaa, erityisesti ulkoilua. Muita mainittuja tapoja olivat mm. käsitöiden ja musiikkiharrastusten lisääminen, yhteydenpito läheisiin, riittävä yöuni, hyvä ravinto, hyvä työergonomia, hieronta, ajatusmallin muutos niin, että työssä ei tarvitse koko ajan kehittää jotain uutta, vaihtaa työpaikkaa/alaa.